

## ประเภทภูมิปัญญาด้าน จาริต ประเพณี มติ ข้อห้าม ภาษาในหมู่บ้าน

### ชื่อภูมิปัญญา วันลงมือไถนา หว่านข้าวกล้า (บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่าน)

#### บทนำ/ความสำคัญของภูมิปัญญา

ก่อนอื่น ที่เราจะเริ่มลงมือกระทำมั่งคะละกรรมทุกอย่างเป็นต้นว่า ปลูกบ้าน สร้างเมือง ทำมงคล ขึ้นบ้านใหม่ แต่งงาน ย้ายที่อยู่ บวชพระ เปกตุ ซื่อสัตย์มาเลี้ยง หว่านกล้า ปลูกนา เปิดร้านเปิดงานใหม่ เหล่านี้เราก็หวังเพื่อความเป็นสิริมงคล หวังความเจริญอกงาม เราจึงควรมือสั่นวันดี หรือฤกษ์งามยามดีเสียก่อน จึงค่อยลงมือกระทำ แต่การหาซื้อหาวันนั้น เราจะมัวค้นหาให้มันตรงกันหลาย ๆ ตำรานั้น ก็เป็นการยากมาก เราควรถือเอาที่ดี ๆ ที่สำคัญ ๆ เท่านั้นก็พอ เมื่อเราซื้อหลายตำราแล้วตลอดชีวิตนี้ เราก็จะหาวันดีฤกษ์ดีไม่ได้ ดังคำโบราณว่า “ศิษย์ต่างครู อาจารย์ต่างวัด หนังสือก้อมต่างคนต่างมี” เราควรถือเอาที่สำคัญ ๆ ถือเอาวันเศษฟ้าดีแสงที่ดี ๆ และหาได้ยามประจำวันดี ๆ เสียเท่านั้น ก็เป็นอันใช้ได้ดีแล้ว ดังจะนำมาวางไว้เป็นหลักต่อไปนี้

#### ความเป็นมา

วันลงมือไถนาหว่านข้าวกล้า นั้นเป็นสิ่งที่บ้านไหล่น่าน ได้กระทำกันสืบต่อกันมา เพื่อให้บังเกิดผลดีแก่พืชผลตามความเชื่อมาแต่สมัยโบราณ

#### กระบวนการ

ให้ทำดังนี้คือ ให้หาวันก่อนจะลงมือไถนาหว่านข้าวกล้า

ท่านกล่าวไว้ในตำราว่า ถ้าจกลงมือไถนาให้ลงวันอาทิตย์คืนกแล ถ้าจกหว่านกล้าให้หว่านวันศุกร์คืนก ถ้าจกหลกกกล้า (ถอนกล้า) และปลูกนา (ดำนา) ให้ทำวันพุธ วันพฤหัสบดี คืนก ถ้าจกลงมือเก็บเกี่ยวข้าว ให้ลงวันพฤหัสบดี คืนก ถ้าจกเอาข้าวขึ้นใส่เย็บ (ฮางข้าว) ให้ทำวันอังคาร วันพุธ วันศุกร์คืนกแล ถ้าจกลงมือไถนาให้ลงวันพฤหัสบดีอีกวันก็ได้ คืนกแล (ห้ามอย่าปลูกนาหว่านกล้าวันเสาร์สัตว์ต่างจกเบียดเบียน)

#### แหล่งข้อมูล

นายปลั่ง นवलแปง อายุ 55 ปี

บ้านเลขที่ 9 หมู่ 8 บ้านไหล่น่าน ตำบลไหล่น่าน อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

☎ 054-781105